

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година IV.

У Новом Саду, 10. децембра 1881.

Бр. 34.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Т р и т о п а.

Пукоше до три топа,
У знак весеља,
Што с' није могла испунит'
Народња жеља.

Пукоше до три топа,
Весници мира.
И народ срце стеже,
И даље бира.

Пукоше до три топа,
Тутњава јака.
Ал у три ова топа
Ја видим до три знака.

I. Т о п.

Први се тебе тиче
Арсеније, дико наша.
Тако пуца ојађено
Срце наше, душа наша.

Ти се прашташ, идеш дома,
— Топ је пук'о на растанку.
А нама је, као чеду,
Кад испраћа оца, мајку.

Хај догод је српска кута,
Српска срца и спомена,
Чистим сјајем блистаће се
Златна слова твог имена.

Хај твојим ће старим данма
Савест твоја мира дати.
Ал из срца нашег тебе
Нико неће избрисати.

На растанку ј' горка туга
Све нас листом што обузе.
Топ је пук'о, — дим се проли,
Да покрије наше сузе.

II. Т о п.

Други топ се тебе тиче,
Теофане, нови наде.
Што је сузна радост наша,
Не замери Србу саде.

У Србина има душе,
У тој души има жара,
Ни у туги ни у срећи,
Срб се никад не претвара.

Срб те диже на висину
Престолнога кршног стења,
С пуном снагом поуздања,
С пуном снагом поверења.

Ми врлине твоје знамо
Твоја љубав к роду сјаје.
Топ је пуко, — јербо радост
Наша треба тиха да је.

Сада тиха, а што даље
Нека буде све то већа,
Ти учини нека буде
Наша срећа твоја срећа.

Велика је љубав наша,
Ал је само мутно доба.
Љубав што те сада срета,
Нек те прати све до гроба.

III. Т о п.

Трећи топ се тебе тиче
Ал не, — није тебе само.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Да се у нас црв залег'o,
На што тајит', кад сви знамо.

Трећи топ је пуко јако, —
Чусте-ли га браћо, људи?
Њим је канда сам бог хтео
Слогу нашу да разбуди.

Да од тутња овог топа
Спадне труло лишће с грана
Зеленило и једрило
Да са свију сине страна.

Ко је пошо стазом кривом
Да с' на праву стазу врати;
У ког има јоште душе,
Братски ће се дочекати.

Топ је пуко, — и тај трећи
Будите се од сна, срама, —
Па да буде слоге, мира
Благослова међу нама.

* * *

Ето тако ја тумачим
Та три тутња бањемезна.
Моја песма доброслутна
Тумачит' их боље не зна.

У.

Шетња по Новом Саду. XCVI.

Даклем, хвала богу, астал је постављен! Патријар је изабран! Хајде сада сви кажите: „Астал је постављен! Јашо и Јота реците и ви. Шта? Нећете да кажете? Терате дакле „Пркос?“ Но као год што су се они у „Пркосу“ напоследку забунили, па ипак казали оно, што се мора казати, тако ће и наши вечито забунени „Вакит“ и „Хакикат“ принуђени бити да признаду, да је „астал постављен,“ да је патријар изабран и да им је пасирало нешто, што може и другим смртним људима пасирати, да т. ј. њихови носови буду сапишта.

Већина саборска да је узела у обзир једну вељажну околност при бирању митрополита, она неби гласала за Живковића, но би једнодушно извикала г. Германа за патријара. Околност је та, што је — као што се говори — г. Герман још прошле недеље преселио своју кујну из Новог Сада у Карловце, мислећи, да ће му се од сада тамо кувати кисела чорба и пећи биџтек, но како је саборска већина изгубила ову околност из вида, то ће се сад кујна опет натраг морати премештати, те ја већ духовним очима видим цуне таљиге шерпења, лонаца, кастрола, треница, шафоља, варјача и тепсија, где покрај карловачке ајдучке чесме и поред Текија пролазе, те кујну у Нови Сад натраг селе. Овај би се посао могао уштедети, да се при гласању свестрано мис-

лило, али сад је већ све доцкан, јер praeterita mutari non possumus. Шта рекох? „Non possumus?“ Ова ми је изрека позната и као да ју је већ неко и пре Германове сеобе казао? Рихтиг! Римски папа Пио IX. имао је ту девизу и често ју је употребљавао. А то је врло добро и искрено од њега било. Он је т. ј. у многим стварима признао да ово или оно „не може учинити,“ „non possumus,“ али нису сви људи тако увиђавни, него има великодостојника, који мисле, да све и сва могу постићи, па кад виде да су се преварили, а они онда селе варјаче и тавице натраг! —

Кукавне варјаче, шта су оне криве, да играју тако немирну улогу у нашем црквено-народном автономном животу. Али и право им бива! То је с тога, што су шупље и плитке, а овамо све немирују, мешају и муте! Ни једна запрашка, коју су господа мешала, није могла без ње да се омасти; ни један колач, што су нам га господа спремала, није могао без ње, да се умеси; — па зар није праведно, што је сада осуђена да — путује! Но сад како видимо, мораће ту реакционарну запрашку и те клерикалне колаче иста господа сама кусати, и то онако како су дробила. Куварице ће се морати отпустити, а протаци поразбацивати, рачуни пак, што су без бирташа прављени, мораће се скупо исплатити.

„Вели јеси, господи, и чудна дјела твоја!“ Ти си, господе, спор али достижан, дуготрпељив и многомилостив. Ти чиниш, да правда побеђује, да поштење најдуже траје и да сунце истине озари, греје и осветљује твој честити и поштени народ зрпски. Пред твојим лицем разбегавају се и ишчезавају „врази,“ јако воск тајат от лица огња!

Аб.

Објашненије.

„Liceatque vobis —“

Али да — ви можда не знате шта значи та реч: **bis**.

То није она немачка реч, која вам можда пада на памет; **bis** је реч латинска, и значи: два пут.

Из тога се види, да ми већ по најстаријим привилегијама нашим имамо право при избору патријарха два-пут бирати.

Само што нам се у стара, апсолутна времена није давала прилика, да то право наше уподво — и употребљујемо. — Али, од како су привилигисана права наша и уставним законом ујамчена, сад смо се тек упутили и долазимо до потпуног уживања онога:

Liceatque vobis.

Мислећи да сам ову језикословно-археологичко-дипломатску разправу вешто и на опште и свестрано задовољство свију и свакога избацио, обећавам да ћу и друге сличне разправе овим путем пред научни свет са свим безпристрасно износити.

W. W. W.

Анђелић у „Стиксу“.

Шта је Анђелић, то од прилике знате сви, премда управо рећи он то данас још ни сам не зна да ли је владика, или је администратор, или патријарх? Али шта је „Стикс“ — то већ не верујем ни ви сви да знате, драги читаоци.

Ако погледите у конверзациони речник, а ви ћете видети, да је то дољни (подземни) свет куда стари Харон мртве душе превози, кад му се добра напојница — „обол“ — даде; и он је већ до сад ваљда и сам оболео. Кад прочитате дакле то у речнику, а вас ће горњи наслов поплашити. Но не бојте се, драги читаоци, „Стикс“-а има и на горњем свету, и то тамо горе у Будапешти. То је један од оних чивутских листова, коме на челу стоји „50% Zuschlag“.

Па у тај је „Стикс“ пао Анђелић. „Стикс“ му је донео верну слику са неким гајганима, а уз то и тако исто верну биографију.

Ево међу осталим шта стоји у тој биографији: „Se Exc der Bischof German Angelics ist am 10. Sept. 1822 zu Karlovitz in Spanien geboren . . .“ („Стух, бр. 51. стр. 2.)

Даклем сад знате прво где се Анђелић родио, а друго знате, и то, да су Карловци у Шпанији, дакле у земљи, „wo die Kastanien blühen“, уземљи Дон Сервантеса де Саведре, Дон Гихота и Санча Панзе, а уједно видите и то, како су нештањским новинарима наша дољна места — шпанска села! Па сад можете мислити, како они о нашим стварима поуздано и верно могу да пишу!

Грозна судбина је хтела још и то, да на истој страни листа, одмах иза Анђелићеве биографије има слика, како једна не баш потпуно обучена женска седи за клавиром и пева песму, која се овако почиње:

„Ganz umsonst ist mein Bemühen“
а то ће рећи:

„Труд ми је узалуд“.

Пријатељи Анђелићеви хтели су овим да га „иберашују“, ал кад и сам он прочита, да је у Шпанији рођен, знам да ће уздахнути: „Сачувај ме боже од моји пријатеља, а непријатељи ме моји још никад нису тако далеко — у Шпанију и у „Стикс“ оправили!“

Учено Чивуче у Будапешти, кад је чуло „Карловце“, оно се сетило „Дон Карлоса“, па као вели то мора бити да је у Шпанији.

Него једна шпанска трска не би му (т. ј. оном Чивучету) шкодила, као што се у школи дају пацке, кад дете не научи добро географију, ил другу какву лекцију. Један **Кортес**.*)

Очајање.

„О, свете, злобни свете,
Та пун си секатуре;“
Рек'о је тужан Коста
Куцајућ' празно буре.

—ј.

*) Ал не Анђелићев.

Весео глас из Србије

Ових дана донесе нам „Видело“ из Србије весео глас. Вели:

„Смеја“ и сувише било је код г. министра Гарашанина у Гроцкој*), при гозби на коју су излетили**) г. Пироћанац са друговима.

Ми се радујемо, што су г. г. министри добро расположени, али само не волемо што је смеја толико било, да је и самом „Виделу“ већ „и сувише“. (А овамо се толики шаљиви листови у Србији труде, да публику бар мало засмеју — па ни од корова.)

*) Даклем гротом су се смејали.

**) Вежбање у летењу препоручујемо и ми нашим министрима. Добро је да човек и то зна.

Бачванске песме.

(Још нештампане.)

21.

Три рива сомота,
Је л' те прото срамота,
Шта о теби свет сад вели —
Иди боље па се сели!

22.

Он ти куле обећава,
А за леђи псује те;
Исмева те, види да си
Роб његове сујете.

23.

Бела сукња рококо,
Не бира ме макар ко.
Ви'ш по носу оном попи
Да су славни у Европи!

24.

Та за љубав два три ручка,
Гласаће он и за мућка!

25.

Опа цупа чизме моје,
Још ће Г . . . . . купит' троје,
Као што су у поп Јоје.

26.

Зар то образ и поштење?
Зар то твоје уверење?
Зар с' не стидиш, прото, света?
Зар ти брада ништ' не смета?

27.

Зелен добош добује,
Коме прота робује? —
Он робује — ја ћу касти —
Г . . . . . новој страсти.

Мумаказем.

У Ш Т И П Ц И.

△ „Стармали“ поправља своју погрешку, што је у пређашњем броју рекао, да на сабору има 12 апостола; сада их има само 11. Премда, како је сваки од њих два пут за Анђелића гласао, могло би се узети, да је Анђелић 23 гласа добио (12 + 11 = 23).

= Један велики господин уздише: **Ао Гуријо, ала си ме одгурео!**

Гр. Око Карловаца је јако родио шипак, биће ечепеча за неку господу!

⊙ Кажу, који су видели, да је посланик Стајевић, путујући лађом кући у Мухач, кад је стигао код Даља, окренуо главу на другу страну (Да ли је чуо капетаново: Aussteigen!).

⇒ Прота Бранковић — како је добро расположен — пева песму:

Да сам знао да ћу тако проћи,
Не би мор'о ја на сабор доћи!

? „Турски народ“ вели, да г. Герман „неће ударити сикиру у нашу аутономију.“ Ал' он би канда хтео, да му сикира у мед упадне.

□ Баш у очи избора митрополита скинута је ђуприја на Дунаву. Кажу да је г. прота Бранковић, кад је прешао уочи избора преко ђуприје и видео, где је кваре, рекао полазећи напред: Вуприја је за леђи скинута, натраг се више не може! (И гласао је опет за Анђелића).

+ Министар Тиса вели сада: Не ваља свашта узети на Ацу Зуба!

□ Даклем су г. г. пензионирци гласали на сабору за г. Германа. Еле су се зближили, а кад би се хтели са свим изједначити онда би се или они морали завладичити, или Герман пензионирати.

× Чивутски лист пештански „Стикс“ каже, да је г. Герман рођен у Шпанији. Онда би оних његових 11 бирача морали се звати „кортеси“; поп Серавим пак, који је лармао да попови буду на сабору као **васта** заступљени, био би **Кастелар**.

! Да ми је знати по чему је оно Чивуче у „Стиксу“ држало, да Карловци леже у Шпанији. Ваља је видело и тамо какву борбу са биковима.

☞ Да ли ће се против тога Чивучета подићи парница због велеиздаје, што је Карловце потчињено под шпанолску владу.

⊙ Од сад ћемо дакле путовати у Карловце преко Гибралтара.

= Протерана шпанолска краљица Изабела, наумила је да се настани у Карловцима, но шпанолска влада јој ни то не допушта, него мора остати изван граница Шпанолске.

+ Браћо, кад ћемо ићи у Карловце, да пијемо „Мадејире“ из извору? **Аб.**

Кажем ја...

Кажем ја, да ће они њега још молити. Увидевши да је он заиста најбољи и најдостојнији патријаршеска достојанства шаљаће к њему министра правде и просвете да га привољу, да се не одрече патријаршеске столице. И заиста, данас нам већ све новине јављају, да се тако збило — у Цариграду са јерменским патријархом Нарзесом.

А г л е!

Мали Илија је био газдачки син и добије од оца на божић нов кожух, па се у њему по порти као паун пред својим садругом Стејом кочоперио и ширио и рећи ће му: А гле мој тожу! Види то мали Стеја и тешко му је било, што њега отац не може да понови, него му лакат кроз гуњац испао. Но како је благ дан био то се Стеја за ручком добро набацао и што не реч „ватирао“, да се чисто напео, те ће у своју похвалу погладивши се по трбуху рећи Илији: „А гле мој тибу!“

Л. М.

Два пријатеља.

Два пријатеља, која се давно видела нису, сретну се на улици.

— Но, како је? запита један.

— Богме, брате, није баш најбоље, јер сам се од оно доба, од кад се невидесмо оженио.

— Аа, па то ти честитам срећу!

— Немаш ми шта честитати, та жена ми је гора од ђавола!

— О, то те онда сажалујем!

— Али богме донела ми је десет хиљада мираза.

— Е, па то је врло добро!

— Ал није, мој драги, јер сам за те новце купио све самих оваца, па су све поцркале.

— Ху! То је наопако!

— Није богме. Ја сам коже врло добро продао, па се штета накрмила.

— Па то си ти дакле опет сретно прошао.

— Сретно да, кад је кућа, де су новци били изгорела!

— Но, то је заиста грдна несрећа!

— Ни на који начин; јер је с кућом заједно изгорела и моја жена, а кућа је била осигурана.

Ћаскало.

П у с л и ц е.

Ако би г. Герман са сваким поновљеним избором изгубио по четир гласа, — док би дошао ред да њега бирамо, морао би узајмити још 4 гласа па да нема управо ни један.

Маџари кад им се каква невоља деси (јер невоља може сваком да се деси) веле: „Csehül vagyunk“. Ми смо боље патријоте, ми ни у невољи не кажемо „Csehül“ него „Magyarul vagyunk“.

Бечки листови претресају ко је крив оном ужасном пожару у ринг-позоришту и веле: кривац ваља да се покаје и пепелом главу своју поспе. До душе пепела има доста, — али кад би се све кривице и непажње од којих може да буде још несреће, пепелом посути хтеле — ова би се гомила пепела брзо потрошила.

Неки фотографи дотле су дотерали, да могу да скину тицу у лету. То су неки људи могли и пре да ураде. Само се нису звали фотографи, — него ловци.

Владике Вршачке и Пакрачке нису дошле на сабор да гласају. Хтели су да покажу своју вештину како могу и из даљине народну жељу у срце убости.

Ч у п а в и ч л а н ц и.

IХ.

Шта да пишем? И о чему данас да пишем?

Шта, или кога да узмем за уши и за предмет мога данашњег чупавог чланка?

Да таквих достојних ушеса има sok, und noch mehr als sok, о томе нема двојбе*); али су та ушеса тако једно кроз друго прирасла и разним се интересима проплела, да би човек морао имати прсте, од много географских миља дугачке, да би сва та ушеса само обухватити могао, а снагу бар загребачког земљотреса, па да их достојно продрумса.

У прочем муза повеснице Клијена (чијег је клијања већ доста, — могла би већ и каквим плодом уродити), та пунонадеждна стара девица, кад се на „Стармали“ претплатила, мислим да није ни мислила да ће Стармали мутну Марицу избистрити; криву Дрину исправити; Саву, Драву или другу коју реку од Јо-Кајиновог братољубља осигурати; из Б(а)латног језера финансије богатог Гавана васкрснути; Демер-капију разлупати; Тису регулисати; воду Пештанских ж(у)рнала на воденицу правичности навести, — или да ће Герзелез по Етно-графским (или Везуво-графским) правилима преустројити; или да ће

три највеће горе наше подигаути, па да са Татром покаже Фратру како треба љубити Матру; или да ће кладом дефицита запушити жуборно (и ужурбано) врело диспозиционог фонд-ам-енда; или да ће глумим ушима доказати, да онај камен од 1000 цената, који су баш ових дана у Пешту сваљали, губи сву важност, кад се упореди са каквим каменом од милијон цената, који је такођер ових дана сваљан, и ако не на земљу а оно на срца једног народа, (да му, то јест камену, буде мекше). А што има народа, који и то може отрпети, — и крај свега тога још се добру надати, — томе мислим да домовина наша ваља само да се радује.

Даклем, као што рекох, општа нам муза (а привремена муза ра неких народа) Клијона (Nota bene претплатница на „Стармали“) не тражи ни данас од „Стармалог“, да изустити такову реч, од које би задрктало седам краљевина. —

Шта више — баш данас су сви моји читаоци у оном (вишим духом надахнутом) расподжају, у коме сви српски крајеви (и среде) знају шта „Стармали“ мисли, даклем неће се ни отимати да чују шта пише.

И по томе је са свим све једно, чиме ћу ја овај „Чупави чланак“ поче —, охо! већ више не почети, него — завршити.

Преда мном лежи читава гомила новина. Зажмурићу, па ћу извући ма које. Међу тим шмркву ћу мало бурмута, кинућу, и рећићу „на здравље — истина је!“ Онда ћу отворити очи, и где видим да је мој прст случајно пао, то ћу место прочитати и промудровавши мало о томе тиме ћу завршити овај „Чупави чланак“ Numero IХ.

Оригинална идеја.

Тако урадох. И ево ме, морам да читам ово:

„Из Пеште јављају, да је у току прошле недеље боловало од епидемичних болести 199 особа, од којих су умрли 22. У Пешти влада сада шарлах, тифус и богиње.“

Како то да верујем! — А како опет да не верујем! Протрем очи; прочитам још једаред; погледам оштрије, — али писмена не измичу, — већ остају при своме: „У Пешти влада сада шарлах, тифус и богиње.“

Но, хвала лепо!

О томе ја нисам кадар мудровати, па да знам да ће ми ко одерати сви девет кожа стрпења мога.

За то остављам пошт. читаоцима, нека они сами о тој новости мудрују, сваки по свом начину.

(Ако што измудре, нека и мени јаве).

Већини наших посланика на загребачком сабору.

Ето видите! Барон Јован Живковић док је био уписан у клуб народне странке, није гласао ш њоме. А кад се исписао из тога клуба, — онда је гласао ш њоме.

Ви, који сте уписани у клуб већине садањег загребачког сабора, можете из тога нешто научити — (бар половину) како да се владате и ви у Загребу.

*) Двојба, не значи dualismus, него Zweifel, kételkedés, сумњу. Слагач.

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(Продужење.)

Замерио неко маломе Винку (у Каменици) за што он својој матери и у опште старијима каже ти а не ви.

Па ја кажем њима ви — беше одговор Винков — кад су сви у соби; али кад је мати сама, онда јој не могу казати ви.

Шта сте данас учили у школи? запита неко своје ђаче, које је ишло у немачку школу, — јер су живели у немачкој вароши.

Данас смо учили лајати. Одговори мало ђаче са свим озбиљно.

А шта је било; — учили су да певају неку немачку песму у којој има овај припев:

Und das Hündlein sagt Wau wau,
Wau, wau, wau!

У 32 броју овог листа поткрала се погрешка. Она мала Зорка, којој је мати од милине рекла: „сине мој,“ питала је матер: Је-ли мати, а за што ти мени кажеш си не, кад ти ниси мушко? (А не као што тамо стоји: „кад ја нисам мушко?).

Ова иста Зорка, кад је на пијаци видела једног страног, необично одевеног човека, па кад су јој рекли да је то Бошњак, вртела је главом као неверни Тома.

Тек кад су дошли кући рећи ће она:

— Мати, оно није био Бошњак. Видила сам ја добро.

— А шта си видела?

— Имао је опанке на ногама.

Ова иста Зорка, која је имала старију сестру Катy, рече једном снуздено:

— Да, попа је казао да купите Кати хизис, — а кад ћете купити Зорки хизис.

Мали Иван хтео је каткад малчицо да слаже. Али би му отац метуо онда прст на нос и рекао би му: Лажеш, Иране, познајем ти по носу.

Лане у зиму тоциљао се Иван на леду. Тоциљајући се падне и разбије нос, на коме је остала прилична модрица.

Кад дође кући ту се таки досетише шта је, и запиташе га је-ли се тоциљао?

— Е, ја би казао да нисам, али не могу. Јер сад ће отац баш да позна по носу.

Било је већ девет сати у јутру, а деца још

нису добила своје млеко; јер је мати била у неком послу, па је и заборавила на њих.

У соби је висио велик сат о зиду. А мали Стева загледао се у шеталицу, шта више и уво је окренуо према сату, према шеталици.

— А шта ти то радиш, Стеване? запита га мати, која га сад истом опази.

— Слушам шта шеталица говори.

— А шта говори?

— Све каже фруш—тук, фруш—тук.

П а б и р ц и.

I. Паметна жена.

Сирота једна жена дође некоме лекару, пресомити рукав од своје хаљине и покаже му руку, рекавши укратко: „Испекла сам се“. Лекар јој нареди: „Хладне облоге!“ С тим се свршио њихов разговор. После неколико дана дође опет та жена лекару, и рече само: „Боље је!“ — „Наставите облоге!“ одговори лекар. — На скоро дође она опет и запита: „Шта сам вам дужна?“ — Лекар ће на то рећи: „О ништа, драга госпо, ви сте најпаметнија жена, коју сам икад лечио.“ (Друге су, то јест, на широко и на дугачко приповедале и гвориле, а ова све укратко).

2.

П с о в к а.

Два се винколовића посвађају при пићу и стану један другог псовати и ружити; најпосле један рекне оном другоме: „Иди, мрзак си ми као чаша воде!“

3.

Разбојник.

Кад су једанпут престављали у позоришту „Разбојнике“ овако је ласкао неки младић једном црномањастом анђелчету: „Госпођице, и ви сте разбојник, јер присвајате туђа срца!“

Да се лако заслужи 500 дуката.

У „Застачи“ препоручује у „Огласима“ неки Коти своје капљице за зубобољу и вели, да он даје ономе 500 дуката, ко још и по употреби тих капљица, има зубобољу.

Препоручујемо свакоме, да на лак начин дође до 500 дуката.

Сваки ко то жели може употребити те капљице, а како се ни на ове капљице шупаљ зуб неће испунити, а доказати не може нико да ли има још бола или не, то нека рекне сваки да га још страшно боле и одмах ће му се платити 500 дуката, као што „оглас“ уверава.

Сутра дан нека опет тако ради и тако може продужити дотле, док не напуни једно три вешкорпе дуката.

Мудрић.

Нове књиге.

(Послате уредништву на приказ.)

Главни Каталог забавних, поучних, школских и црквених књига; музикалија, мапа, глобуса и разних учила; Слика и икона; Школских, црквених и приватних тискарија књижаре Луке Јоцића и др. У Новом Саду. Српска штампарија дра. Св. Милетића. 1882.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“

број 10-ти

доноси овај садржај: Забава: Шумарева ћерка. Приповетка из српскога живота од С. В. П. — Из природе: Нешто о кишима и нагађању времена, од Селима. — Песме: Збогом и не заборави, од Николе Ђорића. — Народни обичаји: Женидба и брак у старих Римљана, од Јована Грчића. — Повесница: Народни срба у Угарској, од др. С. Павловића. — Из разних крајева: У Русији од Милана Савића. — Песме: Шетња једнога стенографа по вазеру, од Љ. П. Н. — Књижевност: Како би се могла унапредити и обезбедити наша књижевност, реферат од С. В. П. — Словенски писци: Др. В. В. Макушев од С. В. П. — Уз наше илустрације: Шајлок и Ђесика, Пожун, Вишеград, Пожар у Сарајеву. — Читуља. — Књижевне белешке. — Смесице. — Библиографија. — Одговор уредништва. — Сlike: Вићентије В. Макушев, руски књижевник. Из Шекспира: Шајлок и Ђесика. Сlike из Угарске: Пожун и Вишеград. Пожар у Сарајеву.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 16 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору и друге крајеве 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена г. г. скупљачи, накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме двадесетдругом броју за 1881 ове чланке: 1. Жирафа (са сликом). 2. На што може да изиђе неумесна шала (свршетак). 3. Питалице. 4. Дете. Песма (са сликом) од чика Јове. 5. Изреке великих људи. 6. Срећа и памет. 7. Будите благодарни својим добротворима, од браца Мите. 8. Солонова правила за живот. 9. Несретна Кафина, жалосна игра (са више слика — продужење). 10. Кукавица, и Мрвице, песме Љ. П. Н. 11. Наши разговори. I. од браца Мите. 12. Племенита јунак-девојка (са сликом). 13. Жена и кокош, песма Љ. П. Н. 14. Разнолије. 15. Даштања. 16. Решења даштања.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шаље се на адресу

Штампарије А. Пајевића
у Новом Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НА

КЊИГУ ПОД НАСЛОВОМ

БОКА КОТОРСКА

МАЛИ СРПСКО-НАРОДНО-КЊИЖЕВНИ

„ЗАБАВНИК“

(ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ)

Написао и уредио

ЈОВАН ШАРИЋ

КЊИГА ПРВА.

Наша српска младеж, нама је узданица, ко за њу ради, тај ради за велику корист и одужује највећи дуг према човјештву. У „Забавнику“ нашем, наћиће и одрасли онога, што ће га моћи забављати, ведрити, поучавати и веселити, зашто и би наша намјера с њим се и јавити. Схватајући ову корист, ми смо у најкраћим потезима написала и уредили наш Забавник, удесили га за младеж и њој га намјерили врло поучном и занимљивом садржином, одредивши му цијену у ништа више од 40 новчића, коме предплата продужена траје до св. Саве 14. Јануара 1882. Претплата се шаље мени у Куте у наплаћеном писму или поштанском упутицином под овом атресом: Јовану Шарићу и Куте Erceg-Noví (Vocche de Cataro) а из Србије и других крајева штампарији или књижари А. Пајевића у Нови Сад Neusatz. Ако дјело нађе одзива, јављаће се и у будуће по који пут у години. Будући дјело намјењено српској младежи, удешено је садржином особито за корист ђака по школама, за дарове ових и за сваког који је што учио и књигом се занима, па тај био мушко или женско. Да би се о томе увјерило, ево садржине која ће то показати:

1. Мјесто предговора српској младежи; 2. Бока Которска, кратак опис ове по многим изворима; 3. Судерлав, црта из живота једног банкера, превод, шала и забава; 4. Приморкиња, пјесма З-Ј. Ј. из „Илуст. Нов.“ 5. Котор, опис овога у историјској црти; 6. Манастир Савина у Боки Которској из једног рукописа; 7. Роду, пјесма из „Декламатора“; 8. Петар Петровић Његош, владика црногорски из „Илуст. Новина“; 9. Стефан Немања, његова два властелина Которашина по Даничићу. и листу „Фрушка Гора“; 10. Прекасно, црта Љ. Варјачића; 11. Народни добротвори живи и умрли у Боки Которској, да се и њих сјетимо; 12. Мати, сладост и важност ове ријечи према дјецу 13 Јогунца, пјесма скраћено из листа „Голуба“; 14. Будва, кратак опис ове погледом на историју по листу „Фрушкој Гори“; 15. Милчица у цвијећу, пјесмица за девојчице; 16. Марија и Драгиња, цртица из живота Бокељскога; 17. Стојан Јанковић Котаранима и другим Далматинцима бори се против Турака под Ерцег-новим, комад историје за дјецу; 18. Једно пријатељско писмо; 19. Народно, које су наше мане; 20. Једна ријеч српској младежи, назив, важност и значај њезин! 21. Пирот у ново ослобођеној Србији, опис ове, околина и положај за дјецу; 22. Бенковац. Надин — стрипски натпис; 23. Гдје су Гаванови двори песма; 26. Наше тијело од др. Ј. из листа „Здравље“. 25. Српски лист „Видело“ и Гундулић из задарског „Српског Листа“, и 26. Питалице од Вука Врчевића.

Топло се умољавају сва родољубна уредништва српских листова, да би изволила овај позив у својим листовима и часописима прештампаати.

Куте, 20 Октомбра 1881.

Јован Шарић.

Позив на претплату.

У потписаној штампарији довршује се и биће за 4 недеље дана готова нова књига:

Црногорски владика

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ (РАДЕ)

НАПИСАО

В. М. Г. МЕДАКОВИЋ.

Владика Раде спада међу највиђеније појаве у историји јуначке Црне Горе; његов књижевни рад забележила је и историја српске књижевности светлим словима. — Живот и рад владичин као државника и песника црта вешто перо пишчево из извора које је поцрпео живећи дуго у Црној Гори, лако и лепо, тако, да се књига чита као какав роман.

Књига ће ова изнети до 12 штампаних табака, а биће у њојзи ове четири слике: 1. Лик владичин. 2. Заклетва Црногораца над св. владиком. 3. Избор и проглас владичин за господара. 4. Црногорац при закључивању мира са ћесаровцима.

Цена је књизи 1 фор. или 12 гроша.

Имена претплатника штампаће се уз књигу.

Претплата се шиље потписаној штампарији. Скупљачи претплатника добијају сваку седму књигу на дар.

У Н. Саду 25. новембра 1881.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Умољавају се уредништва српских листа да овај оглас прештампати изволе.

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1882. ГОД.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижарама В. Валожића и Петра Ђурчића у Београду, из осталих крајева подписаној штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине највећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

ЦАРИЋ

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА

за 1882

и може се добити у потписаној штампарији поједини комад 20 новч. 100 комада 11 фор. за готов новац, као и у комисију са књижарским рабатом.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

од 29.

новембра 1881.

до даље

наредбе

ИЗ НОВОГ САДА у ПЕШТУ, средом суботом $\frac{1}{2}$ 5 сата п. п.

ИЗ НОВОГ САДА у ЗЕМУН, ТИТЕЉ, ОРШАВУ и ГАЛАЦ средом и суботом у $\frac{1}{2}$ 3 сата п. п. Нови Сад 28. нов. 1881. УПРАВА.

ОГЛАСИ.

Част нам је п. т. публици Новог Сада и околине на знање ставити, да смо наш

Фотографски завод

под фирмом

КЕНИГ И СИНГЕР

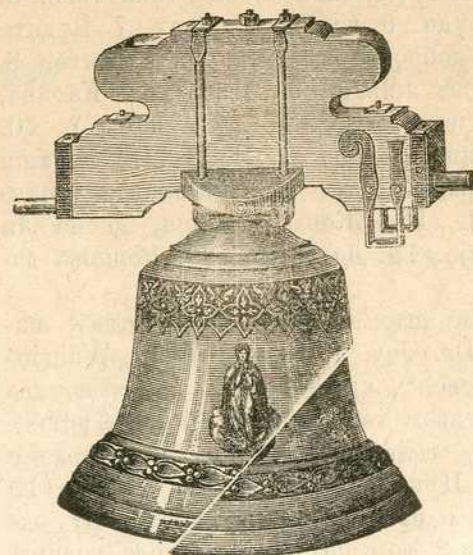
отворили 1. јуна п. п. у сада Стефановићевој кући одмах до Шпајдеровог хотела, и да смо га зарад удобности публике снабдели са свима у ову етруку спадајућим реквизитима и особитом удобношћу. Ослањајући се на многогодишње у ту- и иноземству набављено искуство, што смо га стекли у току нашег рада, бићемо с особитим обзиром на вештачки укус п. т. публике вазда готови, да све нами достављене налоге савесно, тачно и сасма брзо изведемо, како би тиме свима на нас стављеним захтевима по поднесеним жељама за доста учинили, и у свако доба оправдали поклањено нам цењено поверење; зарад укусне израде сликанабавили смо себи најновије инглеске и француске апарате подекорације, и труди ћемо се вазда, да задобијемо потпуно задовољство пошт. публике. Препоручујући наш са свима удобностима снабдевен завод благонаклоности п. т. публике молимо да би имали доброту што обилатије потпомоћи ово наше са знатним материјалним жртвама скончано подузеће а ми обећавамо у напред, да ћемо тачном и савесном послугом у свако доба оправдати ову благонаклоност.

Нови Сад јула 1881.

С поштовањем

15—18

КЕНИГ И СИНГЕР.

З В О Н А

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

Ливница ЂОРЂА ВОТЕ СИНОВА, у Вршцу.